

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Károly Róbert Campus
Kertészettudományi Intézet

Kerti kakukkfű termesztése és felhasználása hazai kisgazdaságokban

ZÁRÓDOLGOZAT

Készítette:

Frühstück Andrea
YQR0V5

Gyógy- és fűszernövények felsőoktatási szakképzési szak

Konzulens:

Dr. Tury Rita
egyetemi adjunktus

Gyöngyös
2023

Összefoglaló

A természethez, gyógynövényekhez való szoros kapcsolatunk beszűkült a technika és a tudomány egyre gyorsabb ütemű fejlődésével. Gyógyhatásaik ismerete, mindennapi használatuk az ősi kultúrákhoz képest jelentősen visszaesett.

A különböző ipari technikák fejlődése magával hozta az orvostudomány fejlődését is, ezzel együtt egyre több kémiai készítmény is megjelent és került egyre inkább központjába a gyógyító tevékenységeknek, a növények szerepe a gyógyászatban csökkent, miközben a gyógyszeripar több ponton is támaszkodik a gyógynövényekre különböző készítmények előállításakor.

A szintetikusan előállított készítmények az esetek nagy részében hatékonyak, gyors eredményeket hoznak, ugyanakkor nem elhanyagolható mellékhatásokkal, és környezetszennyező tulajdonságokkal bírnak, a környezeti ártalmak pedig ezekkel a kemikáliákkal kiegészítve még inkább romboló hatásúak a szervezetre.

Az utóbbi évtizedekben fogalmazódott meg az a felismerés, hogy figyelniünk kell a minket körülvevő természetre, ahol megtalálhatjuk korunk betegségeinek gyógymódjait; saját környezetemben napi szinten tapasztalom a lassan, de határozottan erősödő egészségtudatosságot.

Gyermekkorom óta abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy a természet közelében nőhettem fel, a kirándulások szerves részét képezték a szabadidő eltöltésének, miközben saját kertünkben is találkozhattam gyógy-, fűszer-, és konyhakerti növényekkel, valamint különböző könyvek, folyóiratok is adottak voltak ahhoz, hogy természetes hozzátartozójának éreztem az életemnek a növényeket. A természethez való kapcsolódást ma is megnyugvasként, kikapcsolódásként élem meg.

Záródolgozatom témájaként a kakukkfűvet (*Thymus vulgaris* L.) választottam, melynek szaporítását, termesztését, gyűjtését, elsődleges feldolgozását és értékesítését az összefüggő szakmai gyakorlat során két különböző működésű és felépítésű gazdaságban vizsgálhattam. A kakukkfűvet hosszú évek óta használom megfázás, köhögés enyhítésére; számos gyógyhatása, sokrétűsége, változatossága mellett pedig egyik kedvenc fűszernövényem különböző ételek elkészítésénél.

A dolgozat első része a kerti kakukkfű szakirodalmi feldolgozását tartalmazza az alábbiakkal:

- a gyógynövény fogalmának, a gyógynövényágazat helyzetének áttekintése;
- a kerti kakukkfű előfordulásának, ökológiai igényeinek leírása;
- rendszertani besorolása, botanikai leírása;
- drogjainak, fitokémiai tulajdonságainak, főbb hatóanyagainak jellemzése;
- felhasználási területeinek, emberi szervezetre gyakorolt hatásainak (farmakológia) leírása;
- termesztésének, szaporításának, ültetvénytelepítésének, ápolási és növényvédelmi sajátosságainak kifejtése;
- betakarításának, feldolgozásának módjainak ismertetése.

A dolgozat második része a kerti kakukkfű termesztésére és felhasználására vonatkozóan hazai kistermesztőknél végzett összefüggő szakmai gyakorlati tevékenység tapasztalatainak leírását tartalmazza.

A két kistermelőnél zajló napi munkafolyamatokba való bekapcsolódást és aktív részvételt; a lehető legtöbb gyakorlati és elméleti ismeret elsajátítását; a gazdaságok működésének megfigyelését tűztem ki célként.

Összefüggő szakmai gyakorlati tevékenységemet kisüzemi, családi körülmények között végezhettem, ezt a vállalkozási formát érzem leginkább önmagamhoz közel állónak a gyógynövénytermesztéssel kapcsolatban. Számomra itt a leginkább követhetők, érthetőek, átláthatóak a munkafolyamatok, valamint elegendő rálátást és motivációt ad ahhoz, hogy szerethetővé váljon, fenn tudja tartani az érdeklődést, és megosztása másokkal fontossá váljon.